

УДК 796.01

DOI <https://doi.org/10.26661/2663-5925-2021-4-10>**ТЕОРЕТИЧНА ПІДГОТОВКА КУРСАНТІВ ЯК ФАКТОР, ЩО ВПЛИВАЄ
НА РІВЕНЬ СКЛАДНИКІВ СПЕЦІАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ****Соловей О. М.**

*кандидат наук із фізичного виховання і спорту,
доцент кафедри спортивних ігор,
декан факультету фізичного виховання
Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту
вул. Набережна Перемоги, 10, Дніпро, Україна
orcid.org/0000-0001-8480-2323
ISoloveyaleksandr@gmail.com*

Пожидаєв М. Ю.

*старший викладач кафедри спеціальної фізичної підготовки
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
пр. Гагаріна, 26, Дніпро, Україна
orcid.org/0000-0002-5680-4580
k_sfp@dduvs.in.ua*

Дищенко Д. В.

*старший викладач кафедри спеціальної фізичної підготовки
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
пр. Гагаріна, 26, Дніпро, Україна
orcid.org/0000-0001-6434-6068
k_sfp@dduvs.in.ua*

Вознюк К. Г.

*викладач кафедри спеціальної фізичної підготовки
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
пр. Гагаріна, 26, Дніпро, Україна
orcid.org/0000-0002-2193-7922
k_sfp@dduvs.in.ua*

Петренко С. П.

*викладач кафедри спеціальної фізичної підготовки
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
пр. Гагаріна, 26, Дніпро, Україна
orcid.org/0000-0002-3099-7871
k_sfp@dduvs.in.ua*

Анісімов Д. О.

*викладач кафедри спеціальної фізичної підготовки
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
пр. Гагаріна, 26, Дніпро, Україна
orcid.org/0000-0003-2893-8343
k_sfp@dduvs.in.ua*

Ключові слова: курсанти, здобувачі, мотивація, теоретичні знання, спеціальна фізична підготовка, форми занять, рівень підготовленості.

Нині основною складовою частиною професійної діяльності працівників правоохоронних органів є високий рівень компетентності і рівень спеціальної фізичної підготовленості. Незважаючи на це, рівень теоретичної підготовки курсантів і здобувачів вищої освіти та їхні теоретичні знання не завжди відповідають вимогам, які сприяють підвищенню мотивації до занять зі спеціальної фізичної підготовки і вдосконаленню їх рівня. Тому проблемою нашого дослідження є визначити рівень теоретичної підготовки курсантів та її вплив на розвиток складників спеціальної фізичної підготовки протягом навчального процесу.

Мета – визначити вплив теоретичної підготовки курсантів на їх рівень складників спеціальної фізичної підготовленості під час навчального процесу.

Матеріал і методи: аналіз та узагальнення науково-методичної літератури та нормативних документів, анкетування, педагогічне спостереження, методи тестування спеціальної фізичної підготовленості, послідовний педагогічний експеримент; методи математичної статистики.

Стимулюючими факторами успішного навчання в університеті є оволодіння професією (72,6%), набуття знань (70,3%), наявність бажання навчатися (93,4%). Отримують задоволення від дисципліни «Спеціальна фізична підготовка» 28,3%, мають бажання займатися додатково фізичними вправами 58,1%. Із форми заняття обрали лекції в поєднанні з практичними заняттями 89,2%, лекції в поєднанні із самостійною роботою – 60,3%, лекції в поєднанні із семінарськими заняттями і консультаціями – 61,8%. 55,0% задоволені змістом лекцій і практичних занять, 31,6% достатньо зрозумілі поняття і терміни під час лекцій, 13,3% відчували інтерес до проблем, що розглядалися під час лекцій. 19,1% вважають рівень власної підготовленості високим, 41,6% – середнім і 34,4% – нижчим за середній. Достовірно ($p < 0,05$) покращились показники швидкісно-силових здібностей (на 3,1%), спритності (на 3,2%), сили (на 25,4%) та витривалості (на 3,6%).

Професійні мотивації першокурсників («оволодіння професією», «отримання диплома», «набуття знань») прямо пов'язані з формуванням професійних вмінь та навичок та набуттям теоретичних знань із дисципліни «Спеціальна фізична підготовка». Набуті теоретичні знання відіграють важливу роль у підвищенні рівня спеціальної фізичної підготовленості курсантів і здобувачів.

THEORETICAL TRAINING OF STUDENTS AS A FACTOR AFFECTING THE LEVEL OF COMPONENTS OF SPECIAL PHYSICAL PREPAREDNESS

Solovey O. M.

*PhD (Physical Education and Sport),
Assistant Professor at the Department of Sports Games,
Dean of the Faculty of Physical Education
Prydniprovsk State Academy of Physical Culture and Sports
Naberezhna Peremohy str., 10, Dnipro, Ukraine
orcid.org/0000-0001-8480-2323
1Soloveyaleksandr@gmail.com*

Pozhydaiev M. Iu.

*Senior Lecturer at the Department of Special Physical Training
Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
Gagarin Ave., 26, Dnipro, Ukraine
orcid.org/0000-0002-5680-4580
k_sfp@dduvs.in.ua*

Dyshchenko D. V.

*Senior Lecturer at the Department of Special Physical Training
Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
Gagarin Ave., 26, Dnipro, Ukraine
orcid.org/0000-0001-6434-6068
k_sfp@dduvs.in.ua*

Vozniuk K. H.

*Lecturer at the Department of Special Physical Training
Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
Gagarin Ave., 26, Dnipro, Ukraine
orcid.org/0000-0002-2193-7922
k_sfp@dduvs.in.ua*

Petrenko S. P.

*Lecturer at the Department of Special Physical Training
Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
Gagarin Ave., 26, Dnipro, Ukraine
orcid.org/0000-0002-3099-7871
k_sfp@dduvs.in.ua*

Anisimov D. O.

*Lecturer at the Department of Special Physical Training
Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs
Gagarin Ave., 26, Dnipro, Ukraine
orcid.org/0000-0003-2893-8343
k_sfp@dduvs.in.ua*

Key words: *cadets,
applicants, motivation,
theoretical knowledge,
special physical training,
forms of training,
level of preparation.*

Today, the main component of the professional activity of law enforcement officers is a high level of competence and a level of special physical fitness. Despite this, the level of theoretical training of cadets and applicants for higher education and their theoretical knowledge do not always meet the requirements that increase the motivation for special physical education classes and improve their level. Therefore, the problem of our study is to determine the level of theoretical training of cadets and its impact on the development of components of special physical training during the educational process.

Purpose – to determine the impact of theoretical training of cadets on their level of components of special physical fitness during the educational process. Material and methods: pedagogical and information-analytical methods: analysis and generalization of scientific-methodical literature and normative documents, questionnaires, pedagogical observation, methods of testing special physical fitness, consecutive ascertaining and forming pedagogical experiments; methods of mathematical statistics.

The stimulating factor for successful study at the university is: mastering the profession (72.6%), acquiring knowledge (70.3%); the presence of a desire to learn (93.4%). They enjoy the discipline “Special Physical Training” (28.3%), have a desire to engage in additional physical exercises (58.1%). Lectures in combination with practical classes (89.2%), lectures in combination with independent work (60.3%), lectures in combination with seminars and consultations (61.8%) were chosen from the form of classes. Satisfied with the content of lectures and practical classes (55.0%), fairly clear concepts and terms during lectures (31.6%), there was interest in the issues addressed during the lecture (13.3%). The level of self-preparedness is considered to be high (19.1%), medium (41.6%) and below average (34.4%). Significantly ($p < 0.05$) indicators of speed and strength abilities (by 3.1%), agility (by 3.2%), strength (by 25.4%) and endurance (by 3.6%) improved.

Conclusions. Professional motivations of freshmen (“mastering the profession”, “obtaining a diploma”, “acquiring knowledge”) are directly related to the formation of professional skills and the acquisition of theoretical knowledge in the discipline of “Special Physical Training”. Acquired theoretical knowledge plays an important role in raising the level of special physical fitness of cadets and applicants.

Постановка проблеми. Аналіз останніх досліджень. Сучасний етап розвитку системи освіти в Україні характеризується освітніми інноваціями в пошуку нових форм, методів та засобів навчання, що потребує і нових підходів до методики викладання професійно орієнтованих навчальних дисциплін, а саме спеціальної фізичної підготовки курсантів правоохоронних органів.

В умовах сьогодення визначаються основні перспективні напрями вдосконалення підготовки курсантів для успішної професійної діяльності. Аналіз практичної діяльності правоохоронних органів свідчить, що ефективність діяльності працівників, забезпечення безпеки свого життя та здоров'я в процесі виконання службових обов'язків, а також життя та здоров'я громадян значною мірою залежать від рівня загальної і спеціальної фізичної підготовленості співробітників [1–4].

Актуальність проблеми, що вивчається, зумовлена тим, що останнім часом погіршується стан здоров'я молоді нашої країни, яка є потенційним здобувачем вищої освіти відповідних закладів освіти.

Курсанти та здобувачі першого року навчання мають досить низьку фізичну підготовленість і протягом навчання в закладі вищої освіти не всі можуть досягти належного рівня розвитку спеціальних фізичних якостей для виконання майбутніх професійних обов'язків [5; 6].

Спеціальна фізична підготовка в Національній поліції України спрямована на забезпечення необхідного рівня фізичної готовності поліцейських до виконання завдань за призначенням. Використання новітніх педагогічних технологій під час практичних занять зі спеціальної фізичної підготовки з курсантами закладів вищої

освіти МВС України під час їх професійного зростання забезпечує набуття ними необхідного рівня готовності до виконання завдань за призначенням та є актуальним напрямом наукових досліджень [7; 8].

Високий рівень теоретичних знань про спеціальну фізичну підготовку не тільки зумовлює міцне здоров'я і високу працездатність, а й створює передумови для успішної професійної діяльності [9–11].

Науковці називають низку чинників, від яких залежить ефективність системи спеціальної фізичної підготовки курсантів: рівень загальної і спеціальної фізичної підготовленості молодого поповнення; стан матеріально-технічної бази; місце спеціальної фізичної підготовки в системі підготовки спеціалістів національної поліції; рівень мотивації курсантів до занять спеціальною фізичною підготовкою і спортом та ефективність форм її проведення [12; 13].

Концепція спеціальної фізичної підготовки курсантів закладів вищої освіти Міністерства внутрішніх справ містить розділи підготовки, що забезпечують оволодіння теоретичними знаннями необхідними для розвитку і вдосконалення загальної та спеціальної фізичної підготовленості.

Передбачається, що курсант у процесі спеціальної фізичної підготовки має придбати «знання основ теорії та методики спеціальної фізичної підготовки та здорового способу життя» [14; 15].

Численні наукові дослідження та практика свідчать про велику значущість теоретичної підготовки курсантів і здобувачів і фактора фізичної готовності до перенесення фізичних навантажень та необхідність використання їх у майбутній професійній діяльності [16; 17].

Названі протиріччя утворюють проблемне поле теоретичної підготовки і її вплив на рівень складників спеціальної фізичної підготовленості курсантів і здобувачів та свідчать про необхідність: наукових досліджень рівня теоретичних знань і спеціальної фізичної підготовленості курсантів і здобувачів у навчальному процесі; розкриття педагогічних умов теоретичної і спеціальної фізичної підготовки, форми і засоби набуття рівня підготовленості. Вищевикладене свідчить про наукову проблему нашого дослідження.

Мета роботи – визначити вплив теоретичної підготовки курсантів на їх рівень складників спеціальної фізичної підготовленості під час навчального процесу.

Матеріал і методи.

Учасники. Дослідження проводилися з курсантами і здобувачами вищої освіти I курсу Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ на факультетах: підготовки фахівців для підрозділів превентивної діяльності (юнаки – $n=20$), підготовки фахівців для органів досудового розслідування (юнаки – $n=20$), економічно-правової безпеки (юнаки – $n=20$) та підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції (юнаки – $n=20$), в яких визначено ставлення до теоретичних занять зі спеціальної фізичної підготовки та їх вплив на рівень спеціальної фізичної підготовленості.

Процедура, дизайн. З метою отримання правдивої та актуальної інформації за темою дослідження ми провели соціологічне дослідження методом анкетування курсантів і здобувачів чотирьох факультетів.

Анкетування проводилося паралельно з навчальним процесом і не потребувало суттєвих витрат часу та матеріальних ресурсів. Анкета, адресована курсантам і здобувачам, містила 10 запитань. Кожне питання мало конкретну мету.

Анкета була розроблена в період із вересня 2020 року по січень 2021 року, також було проведено попереднє дослідження, щоб перевірити їх ступінь розуміння питань та початковий рівень спеціальної фізичної підготовленості курсантів та здобувачів. Педагогічний експеримент проведено у лютому – червні 2021 року. Аналіз і інтерпретація відповідей на запитання анкети та рівень підготовленості здійснені у вересні 2021 року.

Методи дослідження: аналіз та узагальнення науково-методичної літератури та нормативних документів, анкетування, педагогічне спостереження, методи тестування спеціальної фізичної підготовленості, послідовний педагогічний експеримент, методи математичної статистики.

Математична статистика. Обробка результатів проводилася після кожного етапу експериментальних досліджень (за допомогою про-

грами Microsoft Excel 2007), а саме: обчислення середньої арифметичної величини, середнього квадратичного відхилення, помилки середньої арифметичної величини, оцінка достовірності визначалась за допомогою статистичної таблиці t-критерія Стьюдента. Статистична достовірність була встановлена при $p < 0,05$.

Виклад основного матеріалу дослідження. Професійна підготовленість курсантів і здобувачів характеризується сумою певних знань, умінь та навичок, набутих у процесі спеціалізованого навчання, які необхідні для досягнення належного результату професійної діяльності. На заняттях зі спеціальної фізичної підготовки курсанти і здобувачі вищої освіти набувають знання про раціональний спосіб виконання рухових дій, застосування їх у тому чи іншому виді діяльності. Теоретичні знання зі спеціальної фізичної підготовки допомагають розвитку пам'яті, якості знань, удосконаленню уваги, знання методики розвитку складників спеціальної фізичної підготовки, формуванню здорового способу життя.

З метою визначення ставлення досліджуваних до теоретичних занять зі спеціальної фізичної підготовки, їхніх мотиваційних пріоритетів до вибору тих чи інших засобів розвитку і вдосконалення фізичних якостей нами було проведено анкетне опитування.

У ньому взяли участь 80 курсантів і здобувачів I курсу факультетів підготовки фахівців для підрозділів превентивної діяльності, підготовки фахівців для органів досудового розслідування, економічно-правової безпеки та підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції.

Анонімне опитування проводилось за розробленою анкетною, яка передбачала відповіді закритого типу та містила кілька запитань. Відповіді респондентів на кожне запитання були узагальнені та проаналізовані.

Згідно з отриманими даними, запитання «Які фактори позитивно впливають на успішність Вашого навчання в закладі вищої освіти?» виявило, що найменш значимим для респондентів є отримання диплома. Стимулюючим фактором успішного навчання в університеті курсантів і здобувачів є оволодіння професією (72,6%) і здобуття знань (70,3%).

Що стосується відповідей на запитання «Вкажіть, що вплинуло на Ваш вибір професії?», то пріоритетним у професійному виборі респондентів є самостійний вибір, на що вказали більше 70% опитаних.

Відповідно до наведених даних, до пріоритетних факторів професійного вибору респондентів належить також можливість кар'єрного зростання (63%).

Відповіді респондентів на запитання «Які фактори найбільше впливають на успішність Вашого

навчання в університеті?» свідчать, що найбільше на успішність навчання впливає наявність у них бажання навчатися (93,4% курсантів і здобувачів). 95,6% респондентів переконані, що таким фактором є викладання навчальних дисциплін, пов'язаних із практичною діяльністю.

На питання «Чи виникає у Вас зацікавленість до занять зі спеціальної фізичної підготовки, отримуєте Ви задоволення від цих занять та чи є у Вас бажання займатися додатково?» курсанти і здобувачі відповіли так: у 28,3% виникає зацікавлення, та вони отримують задоволення від предмета; у 40,0% не виникає зацікавлення, вони не отримують задоволення від предмета з різних причин (для когось це велике навантаження, для когось, навпаки, недостатнє); 58,1% мають бажання займатися додатково фізичними вправами.

На питання «Які форми організації заняття зі спеціальної фізичної підготовки теоретичного і практичного характеру, спрямовані на поглиблення, розширення, деталізацію і закріплення матеріалу Ви хотіли відвідувати?» 89,2% курсантів і здобувачів відповіли, що вони вибрали лекції в поєднанні з практичними заняттями; 60,3% – лекції в поєднанні із самостійною роботою, а 61,8% – лекції в поєднанні з семінарськими заняттями і консультаціями. Значимим фактором визнана здатність курсантів і здобувачів до самоорганізації (81,1%).

На питання «Чи задоволені Ви змістом лекційних і практичних занять зі спеціальної фізичної підготовки, якщо ні, що саме вам не подобається?» 55,0% респондентів відповіли, що матеріал викликав найбільший інтерес, вони задоволені змістом лекцій і практичних занять, для 31,6% досить зрозумілими були поняття і терміни під час лекцій, 13,3% відчували інтерес до теми лекцій і тих проблем, що розглядалися під час неї. 43,4% респондентів не задоволені через надмірні навантаження на практичних заняттях зі спеціальної фізичної підготовки.

Згідно з відповідями респондентів на запитання «Як Ви оцінюєте власний рівень спеціальної фізичної підготовленості під час навчання в університеті?», вважають рівень власної підготовленості високим 19,1%, середнім – 41,6%, нижчим за середній – 34,4%. Лише 2,9% респондентів оцінили рівень власної підготовленості як низький.

Намагаючись визначити відповідність фізичного навантаження можливостям курсантів і здобувачів, ми з'ясували таке: 46,6% опитаних вважають, що фізичні навантаження на заняттях зі спеціальної фізичної підготовки для них оптимальні; 10,0% вважають, що фізичні навантаження недостатні; 43,4% вважають, що для них навантаження надмірно великі.

У наступних пунктах анкети ми хотіли з'ясувати, чи займаються курсанти і здобувачі фізичною культурою та спортом у вільний час і скільки разів на тиждень. Результати анкетування свідчать, що 16,6% респондентів займаються фізичною культурою та спортом у вільний час, із них 59,6% – 1–2 рази на тиждень, 27,1% – 3 рази на тиждень, 13,3% – 5 і більше разів на тиждень.

Таким чином, отримані нами результати анкетного опитування свідчать про високий інтерес курсантів і здобувачів вищої освіти до занять зі спеціальної фізичної підготовки і поглиблених теоретичних знань.

На початку проведення експериментальних досліджень нами визначалися показники вихідного рівня зі спеціальної фізичної підготовленості досліджуваних курсантів і здобувачів.

Для оцінки рівня спеціальної фізичної підготовленості курсантів і здобувачів використовувалися тести програмного контролю, передбачені змістом робочої навчальної програми з дисципліни «Спеціальна фізична підготовка»: біг на 100 м, с; човниковий біг 4x9 м, с; біг на 3000 м, хв; стрибок у довжину з місця, см; підтягування на перекладині, кількість; піднімання в сід за 1 хв, кількість; нахил тулубу вперед, см. Середні показники спеціальної фізичної підготовленості досліджуваних достовірно не відрізнялися ($p > 0,05$).

Порівнювали отримані результати з нормативними показниками по кожному з тестів. Найвищі показники у досліджуваних групах встановлено в спритності (човниковий біг 4x9 м, с) та у вправах на силу (піднімання тулуба в сід за 1 хв., раз), середні показники – у вправах на швидкість (біг на 100 м, с), гнучкість (нахил тулуба вперед із положення сидячи, см), найгірші показники були показані у вправах на витривалість (біг на 3000 м, хв),

Таким чином, отримані на початку дослідження дані свідчать про те, що курсанти і здобувачі вищої освіти не мали достовірних відмінностей у показниках спеціальної фізичної підготовленості.

На наступному етапі досліджень нами розроблений методичний підхід проведення теоретичних і практичних занять зі спеціальної фізичної підготовки на основі використання знань про значення, розвиток і вдосконалення фізичних якостей та здорового способу життя в повсякденному житті.

Завдання експериментального методичного підходу:

- всебічний фізичний розвиток і зміцнення здоров'я курсантів і здобувачів;
- розвиток швидкості, спритності, витривалості, швидко-силових і морально-вольових якостей;

– навчання основ техніки і тактики єдиноборств: навчання захисних і атакуючих елементів, тактичних дій;

– формування в курсантів і здобувачів культури до здорового способу життя.

Проблема організації начального процесу в закладах вищої освіти різних рівнів акредитації була актуальною на всіх історичних етапах становлення та розвитку суспільства. Не лишається вона поза увагою і сучасних дослідників, викладачів-практиків, молодих науковців. Вища школа висуває нові вимоги до організації навчально-виховного процесу підготовки майбутніх фахівців, що зумовлено низкою потреб і закономірностей розвитку сучасного суспільства. Ефективність підготовки майбутніх фахівців залежить від доцільності впровадження в практику роботи науково-педагогічного працівника різноманітних форм організації навчання. Серед таких – лекційні, семінарські, практичні та лабораторні заняття, а також самостійна робота в позанавчальний час.

Проблема підготовки та проведення лекційної форми занять у закладах вищої освіти актуальна на сучасному етапі становлення системи вищої освіти України. Лекція як основна форма організації навчального заняття використовується для вивчення різних предметів. Вона ґрунтується на інформаційно-монологічному методі подачі та пояснення матеріалу й організації пізнавальної діяльності курсантів і здобувачів.

Серед традиційних (академічних) лекцій за етапами навчання у своїх дослідженнях ми використовували такі: вступні, інформаційні (тематичні), завершальні (підсумкові), оглядові.

Для сучасного етапу розвитку освіти в Україні характерні інтенсивні пошуки нового в теорії та практиці навчання, нові активні форми і методи, що активізують навчально-пізнавальну діяльність курсантів і здобувачів. Саме до таких ми зараховуємо нетрадиційні види лекції (мінілекції, багаточасова лекція, проблемна лекція, лекція-пресконференція, лекція-бесіда, лекція з розбором конкретних ситуацій, лекція-анкета).

Кожна з форм лекційного заняття мала свою мету та завдання, умови реалізації складників спеціальної фізичної підготовки, структурні компоненти, спрямованість, а також критерії ефективності.

Наприкінці послідовного педагогічного експерименту нами було проведено повторне тестування курсантів і здобувачів за тими ж показниками, які використовувались на початку педагогічного експерименту.

Порівняння показників спеціальної фізичної підготовленості курсантів і здобувачів на початку та наприкінці експерименту свідчить про досто-

вірний приріст їх рівня розвитку фізичних якостей протягом дослідження ($p < 0,05$).

Найбільш достовірно ($p < 0,05$) покращились показники в таких тестах: стрибок у довжину з місця (на 3,1% порівняно з вихідним результатом); човниковий біг (на 3,2%); піднімання в сід (на 3,3%); підтягування на перекладині (на 25,4%) та результати в тесті біг на 3000 м (3,6%).

Під час теоретичної підготовки висвітлювалися питання лекційного матеріалу з досягненням дидактичних цілей. На лекціях курсанти і здобувачі отримали теоретичні знання, які стали поштовхом для самостійної роботи в позанавчальний час із використанням засобів фізичної культури і спорту.

Цілком зрозуміло, що під час навчання в закладі вищої освіти спеціалізованого профілю відбувається професійне становлення особистості, у процесі якого розвиваються й удосконалюються якості особистості та компетентності, необхідні для фахового виконання професійної діяльності.

Згідно з отриманими даними встановлено позитивні пряmolінійні кореляційні взаємозв'язки професійної мотивації з навчальним мотивом «оволодіння професією» ($r = 0,198$; $p < 0,05$), мотивом «отримання диплома» ($r = 0,363$; $p < 0,05$), мотивом «набуття знань» ($r = 0,313$; $p < 0,05$). Отже, мотиви адекватного типу професійної мотивації першокурсників прямо взаємопов'язані з формуванням професійних вмінь та навичок та набуттям теоретичних знань.

Висновки. Внутрішньо та зовнішньо мотивовані першокурсники здійснили самостійний усвідомлений вибір професії, який сприяє засвоєнню теоретичних знань, набуттю професійних вмінь та навичок, підвищенню рівня спеціальної фізичної підготовленості.

Теоретична підготовка різних форм проведення і спрямованості позитивно впливає на особистісний і професійний розвиток курсантів і здобувачів.

Ефективність теоретичної підготовки і теоретичних знань курсантів та здобувачів визначається їхнім індивідуальним рівнем спеціальної фізичної підготовленості, необхідним для цієї професії, та індивідуальною мотивацією до навчання.

Якісне поєднання теорії з практикою, комплексне вивчення курсантами та здобувачами фундаментальних та професійно орієнтованих дисциплін сприяє засвоєнню навичок практичного застосування теоретичних знань у реальних ситуаціях професійної діяльності.

Перспектива подальших досліджень полягає в подальшому аналізі ролі теоретичних знань на заняттях зі спеціальної підготовки курсантів і здобувачів вищої освіти університету випускних курсів і факультетів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кислий В.М. Організація наукових досліджень: навчальний посібник. Суми : Університетська книга, 2011. 224 с.
2. Павленко В.В. Проблемні ситуації: поняття і типи. *Нові технології навчання* / Інститут інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки України, Академія міжнародного співробітництва з креативної педагогіки. 2014. Вип. 83. С. 196–202.
3. Про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах: Положення. URL: <http://www.minagro.gov.ua/page/?4943> (дата звернення: 27.11.2011 р.)
4. Ягупов В.В. Теорія і методика військового навчання : монографія. Київ : Тандем, 2000.
5. Москаленко Н., Откидач В., Корчагін М., Хліманцов Т., Куришко Є. Вплив занять військово-спортивним багатоборством на стан здоров'я курсантів ВВНЗ. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2020. № 1. С. 345–351.
6. Методичні рекомендації щодо організації навчального процесу за кредитно-модульною системою у Львівському державному університеті внутрішніх справ / укладачі : В.К. Гришук, Ю.Ц. Жидецький, Н.І. Мачинська, С.Б. Романов. Львів : ЛьвДУВС, 2008.
7. Бородин Ю.А. Фізична підготовка курсантів у вищих військових навчальних закладах інженерно-операторського профілю : монографія. Київ : НПУ імені М.П. Драгоманова, 2009. 417 с.
8. Грибан Г.П. Фізичне виховання студентів аграрних вищих навчальних закладів : монографія. Житомир : Вид-во «Рута», 2012. 514 с.
9. Волков В.Л. Формування комплексної оцінки успішності студентів з предмету «фізичне виховання» на різних етапах навчання у вищому навчальному закладі. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету*. 2014. Вип. 118 (1). С. 64–69.
10. Гуменний В.С. Визначення взаємозв'язку фізичної підготовленості та якості професійного навчання студентів вищих навчальних закладів. *Слобожанський науково-спортивний вісник*. 2011. № 2. С. 12–15.
11. Довгань Н.Ю. Фізичне виховання студентів вищих навчальних закладів у процесі позааудиторної спортивно-масової роботи. *Педагогічні науки : збірник наукових праць*. 2016. Випуск LXXI. Том 2. С. 53–58.
12. Фіногенов Ю.С. Заходи щодо підвищення ефективності організаційних основ фізичної підготовки військовослужбовців. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2011. Вип. 27. С. 314–321.
13. Лошицька Т.І. Модельно-цільові характеристики фізичної підготовленості юнаків призовного віку в системі фізичного виховання : автореф. дис.... канд. наук із фіз. вих. та спорту. Київ, 2007. 22 с.
14. Буздов А.Ю. Технологія формування фізической культури личности курсантов военного вуза. Москва, 2008. С. 24–26.
15. Захаренко Л.М., Юрченко-Шеховцова Т.І. Дослідження особливостей мотивації до навчання курсантів-першокурсників. Технології розвитку інтелекту. *Відкритий наукометричний електронний журнал*. 2018. Т. 592. № 10(21). URL: http://psytir.org.ua/index.php/technology_intellect_develop/issue/current
16. Барко В.І., Остапович В.П., Барко В.В. Шляхи оптимізації професійного психологічного відбору кандидатів на службу до Національної поліції України. *Право і безпека*. 2017. № 1(64). С. 12–19.
17. Краус Н.М. Методологія та організація наукових досліджень : навчально-методичний посібник. Полтава : Оріяна, 2012. 183 с.

REFERENCES

1. Kyslyi V.M. (2011) Organization of scientific research: navchalnyi posibnyk. Sumy: Universytetska knyha. 224 s. [In Ukrainian].
2. Pavlenko V.V. (2014) Problem situations: concepts and types. New learning technologies: / Instytut innovatsiinykh tekhnolohii i zmistu osvity Ministerstva osvity i nauky Ukrainy, Akademiia mizhnarodnoho spivrobitnytstva z kreatyvnoi pedahohiky. Vyp. 83. S. 196–202. [In Ukrainian].
3. About the organization of educational process in higher educational institutions: Polozhennia (2011). URL: <http://www.minagro.gov.ua/page/?4943>(27 lyst. 2011 r.) [In Ukrainian].
4. Yahupov V.V. (2000). Theory and methods of military training: monohrafiia. K. : Tandem [In Ukrainian].
5. Moskalenko N., Otkydach V., Korchahin M., Khlimentsov T., Kuryshko Ye. (2020). The impact of military sports all-around on the health of university cadets. Sportyvnyi visnyk Prydniprovia. № 1. S. 345–351 [In Ukrainian].

6. Methodical recommendations on the organization of the educational process according to the credit-module system at the Lviv State University of Internal Affairs (2008) / ukladachi: V.K. Hryshchuk, Yu.Ts. Zhydetskyi, N.I. Machynska, S.B. Romanov. Lviv : LvDUVS. [In Ukrainian].
7. Borodin Yu. A. (2009) Physical training of cadets in higher military educational institutions of engineering and operator profile: [monohrafiia]. Kyiv : NPU imeni M. P. Drahomanova. 417 s. [In Ukrainian].
8. Hryban H.P. (2012). Physical education of students of agrarian higher educational institutions: [monohrafiia]. Zhytomyr : Vyv-vo «Ruta». 514 s. [In Ukrainian].
9. Volkov V.L. (2014). Formation of a comprehensive assessment of student performance in the subject of "physical education" at different stages of education in higher education. Visnyk Chernihivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu. Vyp. 118 (1). S. 64–69. [In Ukrainian].
10. Humennyi V.S. (2011). Determining the relationship between physical fitness and quality of vocational training of students of higher educational institutions. Slobozhanskyi naukovo-sportyvnyi visnyk. № 2. S. 12–15. [In Ukrainian].
11. Dovhan N.Iu. (2016). Physical education of students of higher educational institutions in the process of extracurricular sports and mass work. Pedahohichni nauky : zb. nauk. prats. Vypusk LXXI. Tom 2. S. 53–58. [In Ukrainian].
12. Finohenov Yu.S. (2011). Measures to increase the effectiveness of the organizational basis of physical training of servicemen. Naukovyi chasopys Nats. ped. un-tu imeni M. P. Drahomanova. Serii 5. Pedahohichni nauky: realii ta perspektyvy: [zb. nauk. pr.]. Kyiv. Vyp. 27. S. 314–321. [In Ukrainian].
13. Loshytska T.I. (2007). Model-target characteristics of physical fitness of young men of conscription age in the system of physical education: avtoref. dys.... kand. nauk. z fiz. vykh. ta sportu. K. 22 s. [In Ukrainian].
14. Buzdov A.Yu. (2008). The technology of formation of physical culture of the personality of cadets of a military higher educational institution. M. S. 24–26. [in Russian].
15. Zakharenko L.M., Yurchenko-Shekhovtsova T.I. (2018). Research of features of motivation to training of cadets-freshmen. Intelligence development technologies. Vidkrytyi naukometrychnyi elektronnyi zhurnal. T. 592. № 10(21). URL: http://psytir.org.ua/index.php/technology_intellect_develop/issue/current [In Ukrainian].
16. Barko V.I., Ostapovych V.P., Barko V.V. (2017). Ways to optimize the professional psychological selection of candidates for service in the National Police of Ukraine. Pravo i bezpeka. № 1(64). S.12–19 [In Ukrainian].
17. Kraus N.M. (2012). Methodology and organization of scientific research: a textbook. Poltava : Oriiana. 183 s. [In Ukrainian].